

GEOGRAFINĖ PADĖTIS

Pastrėvio seniūnijos centrinė dalis šiaurėje remiasi į Elektrėnų marių (vandens saugyklos) vandenį. Toliau šiaurėje ir rytuose ribojasi su Vievio seniūnijos žemėmis, pietuose ir pietryčiuose - su Semeliškių seniūnija, o vakaruose - su Kietaviškių seniūnija.

Pastrėvio seniūnija užima apie 4000 ha. Jos teritoriją puošia nemažai miškų: rytuose - Pipiriškių miškas ir geomorfologinis draustinis, pietinėje dalyje - Strėvininkų miškas, pietryčiuose - Rusakalnio miškas, įeinantis į Trakų nacionalinį parką, vakaruose - Pagrendos miškas. Yra 16 ežerų; stambesnieji: Gilušio - 9,5 ha, Stančikų - 6,4 ha, Katiliškių - 5,4 ha, Strėvininkų - 4,8 ha. Elektrėnų vandens saugykla užima 300 ha. Upės - Strėva, įtekanti į Elektrėnų marias, ir Volasta, įtekanti į Stančikų ežerą.

Nuo seniūnijos centro Pastrėvio kaime iki savivaldybės centro - Elektrėnų - 9 km. Keliai, praeinantys per seniūnijos teritoriją: Vievis - Semeliškės, Elektrėnai - Pastrėvytis, Vievis - Daugirdiškės ir vietinis kelias Pastrėvytis - Musteniai - Strėvininkai.

Apylinkė yra Baltijos kalnyne, Trakų aukštumose, Aukštadvario - Beičionių tarpliežuviniame masyve. Vyrauja riedulingų galinių morenų gūbriuotas reljefas. Bangos gana aukštos, įvairios krypties. Daug erozijos veikiamų plotų, stačių šlaitų. Pagal mechaninę sudėtį dirvožemiai daugiausiai mažai humusingi priemoliai, tačiau yra ir priemolių.

Mustenių ir Belezų kaimais baigiasi Dzūkija. Į rytų pusę nuo jų esantys kaimai, pradedant Strėvininkais jau lenkiški.

ŽVILGSNIS Į TOLIMESNĘ PRAEITĮ

Pastrėvio kaimas minimas nuo tada, kai prie Strėvos upės įsikūrė 18 amžiuje iš carinės Rusijos ištremti rusų sentikiai. Jų čia apsigyveno apie 20 šeimų ir vertėsi žemdirbyste.

Pirmoji įmonė kaime - tai vandens malūnas ant Strėvos upės, kuris buvo pastatytas galbūt 20 amžiaus pradžioje. Nepavyko

išsiaiškinti tikslios jo statybos datos ir statytojo pavardės. Pasiekia žinios tik apie Joną Čepkauską, kuris įsigijo tą malūną 1919 m., grįžęs iš Rusijos. Malūnas aptarnaudavo nemaža aplinkinių kaimų. Tačiau ilgainiui Čepkauskas malūną apleido, jam grėsė varžytinės. Tuomet jis malūną išnuomojo Juozui Muraškai, kuris buvo sumanus meistras. Jis suremontavo malūno įrenginius, pastatė karšyklą. 1936 m. malūną ir prie jo buvusią sodybą nupirko Jeronimas Stampareckas. 1921 m. grįžęs iš Amerikos jis bandė įsikurti Semeliškėse, po to Vievyje, bet pagaliau apsistojo Pastrėvyje. Stampareckas su savo sūnumis Boleslovu ir Stasiu valdė malūną iki rusų okupacijos. Jie taip pat tobulino malūną, įrengė lentpjūvę.

Sovietų valdžia malūną nacionalizavo, o Stampareckai buvo įtraukti į tremiamųjų sąrašus. Kažkam perspėjus, jų šeima turėjo pasitraukti iš namų, slapstytis, kad išvengtų Sibiro. 1951 m. pradėjus statyti ant Strėvos hidroelektrinę ir užtvėnkus Strėvą, Stampareckų sodyba ir jų malūnas buvo sugriauti. Ant kalnelio buvo pastatytas elektros varikliais sukamas malūnas su karšykle. Daugelis įrenginių perkelta iš senojo vandens malūno. 1918 m. Lietuvai atsikovojus nepriklausomybę gyvenimas Pastrėvio ir aplinkiniuose kaimuose suaktyvėja. Atsikelia gyventi lietuvių ir kitų tautybių žmonių. Žydų Kaplanų šeima atidaro krautuvėlę, kita žydų šeima – kalvę.

MOKYKLOS

Pirmoji mokykla Pastrėvio kaime buvo caro laikais įsteigta ir iki 1918 m. egzistavusi pradinė trijų klasių rusiška mokykla, kažkodėl vadinta realine. Ji glaudėsi pas rusus kaimo pirkioje.

Aplinkiniuose kaimuose gyveno lietuviai. Nepriklausomoje Lietuvoje kaimų bendruomenės ima reikalauti mokyklų savo vaikams šviesti. Pirmoji lietuviška pradinė mokykla įsikūrė Mustenių kaime apie 1925 metus Karolio Kazakevičiaus name. Pirmoji mokytoja buvo Emilija Kertenytė. Ji dirbo vienerius ar dvejus metus. Iš jos mokyklą parėmė Magdalena Pazuraitė. Mokykla kilnojosi iš vienos kaimo pirkios į kitą: pabuvojo Antano

Ališausko namuose, po to ilgesniam laikui persikėlė į Damino Dauksevičiaus namą. Kai mokytoja Pazuraitė ištekėjo už Jurgio Matusevičiaus, po kiek laiko jiedu pasistatė vienkiemyje sodybą ir mokyklą persikėlė į savo namą. Tik 1969m. Mustenių gyvenvietėje buvo pastatytas mūrinis pastatas mokyklai. M. Matusevičienei išėjus į pensiją, joje dirbo mokytoja G. Šukienė, nuo 1974m. – Bronė Mazauskaitė, o nuo 1985m. – Marytė Česonienė.

Mustenių pradinėje mokykloje mokėsi ne tik Mustenių, bet ir aplinkinių kaimų vaikai. Bet sumažėjus mokinių skaičiui, 2001m. mokykla buvo uždaryta.

Peliūnų kaime mokykla įsikūrė 1930m. Augusto Jarašiaus name (dabar Jono Pinelio). Pirmoji mokytoja čia buvo Marcelė Ruokytė, garsaus mokslininko profesoriaus Viktoro Ruokio sesuo. Po jos 1940 m. mokytojavimą perėmė Leonilija Velikonienė ir dirbo iki šios mokyklos uždarymo. Velikonienės vyras tuoj po karo buvo rusų suimtas ir išsiųstas į Rusijos lagerius.

1930 metais taip pat buvo įkurta pradinė mokykla Stančikų kaime pas Antaną Kanapicką. Šiam išsikėlus į vienkiemį, mokykla persikėlė pas ūkininką Vinčą Kananavičių. Pirmoji mokytoja Stančikuose buvo Michalina Kraužlytė, kurią vaikai labai mylėjo. Į šią mokyklą ėjo ir aplinkinių kaimų vaikai, tame skaičiuje ir iš Pastrėvio. Į pradinės mokyklas dėstyti tikybės atvažiudavo Semeliškių bažnyčios kunigas. Vienas iš jų buvo kunigas Zenonas Baužys, vėliau iškeltas iš Semeliškių, bolševikų suimtas ir Rusijos lageriuose nukankintas.

Stančikų mokykloje mokytojai keisdavosi dažnai: mokytojavo A. Bandarokytė, Jonas Nasutavičius, Teresė Černiūtė.

Peliūnų ir Stančikų mokyklos dirbo iki 1954 metų. Tais metais Pastrėvyje buvo pastatyta nauja medinė septynmetė mokykla ir visi kaimų vaikai nukreipti mokytis į ją. Pirmasis septynmetės direktorius buvo Jurgis Dzidolikas.

1968m. tuometinės direktorės Anelės Žukauskienės rūpesčiu ir pastangomis Pastrėvio kaimo gyvenvietės centre buvo pastatyta moderni mūrinė mokykla, vėliau išaugusi iki dešimtmetės. Nuo 1983 m. mokyklai vadovauja D. Stasiūnienė. 2001 – aisiais jos pastangomis mokykla renovuota, suremontuota, apšiltinta.

BIBLIOTEKA IR KULTŪROS NAMAI

Biblioteka Pastrėvio kaime įsikūrė 1952 m. Emilijos Kazlauskienės namuose. Ji užėmė didįjį kambarį – visą pusę namo. Pirmoji bibliotekininkė Pastrėvyje buvo Venina Grincevičiūtė.

1954 m. buvo pastatyti kultūros namai. Statė juos kolūkiečiai, arkliais veždami rąstus ir kitą statybinę medžiagą. Tais pačiais metais į naujus kultūros namus persikėlė biblioteka, kurioje pradėjo dirbti nauja vedėja – Marytė Krilavičiūtė, vėliau tapusi Bliujiene. Marytė išdirbo iki 1992 m. ir išėjo į pensiją. Tuo metu biblioteka buvo persikėlusį į naująją mokyklą. Nuo 1993 metų joje dirba Danutė Mikalkevičiūtė-Kananavičienė. Ji organizuoja įdomias parodas, susitikimus su rašytojais ir kt. renginius. Prie bibliotekos įrengta skaitykla, kur mokiniai ir kaimo žmonės gali skaityti laikraščius, žurnalus ir kitą literatūrą.

Pirmasis Kultūros namų direktorius buvo Boleslovas Dauksevičius. Po jo pareigas perėmė Anelė Cibulskaitė, o nuo 1964 m. – Aleksas Dulke. Pastarajam direktoriaujant, pastatas ilgainiui pradėjo irti ir 1997 m. Kultūros namai Pastrėvyje buvo uždaryti, kultūros darbuotojų etatai panaikinti. Naujų kultūros namų pastatyti nespėta, nors jie buvo pradėti. Ir riogso dabar tų rūmų kontūrai po atviru dangumi – žinoma, kada nors jie sudūlės. Visi negausūs kultūriniai renginiai dabar vyksta dešimtmetėje mokykloje.

Iš kultūros namų kolektyvų išliko tik folklorinis moterų ansamblis. Moterys nutarė neišsiskirstyti, bet ir toliau puoselėti dainą. Jos dainuoja senovines lietuvių liaudies dainas, mėgsta pokario folklorą. Ansamblis surengia kaimo vakarones, dažnai kviečiamas koncertuoti kaimyninių seniūnijų žmonėms, bendrauja su Pastrėvio mokyklos mokiniais, gieda Semeliškių bažnyčioje. 2001-ųjų spalio mėn. ansamblis atšventė 15 metų jubiliejų ir ta proga pasivadino „Volasta“ (mažos upelės vardu).

***

Vel grįžkime į praeitį. Po antrojo pasaulinio karo, kaip ir visur, miškuose telkiasi partizanų būriai. Žmonės sako, kad tai buvę eiliniai kaimų berneliai, besislapstantys nuo tarnybos kariuomenėje. Prasideda sovietinės valdžios represijos. Stambių ūkininkų apylinkėje buvo nedaug, bet tie, kurie turėjo kiek daugiau žemės, buvo išstremti. Tai Kierų ir Narkevičių šeimos iš Belezų kaimo, Pliopų šeima iš Pipiriškių ir Vincas Kananavičius iš Stančikų kaimo.

1952 m. užtvenkiamą Strėvos upę ir pastatoma valstybinė hidroelektrinė. Kaimiečiai skatinami įsivesti elektrą, statyti lengvatinėmis sąlygomis medinius namus (labai pigiai buvo parduodama miško medžiaga). Taip dešiniajame Strėvos krante, prie Semeliškių kelio, pradeda kurtis nauja Pastrėvio gyvenvietė.

Pastatomas naujas elektra varomas malūnas su karšykla. Malūninku būti sutinka Albinas Gauba. Apie šį malūnininką sklinda pasakojimas, kaip jis, Kazys Urbonavičius ir galbūt dar keletas Mustenių kaimo vyrų kasmet vasario 16-osios vakarą rinkdavosi į vienkiemį pas mokytoją M. Matusevičienę ir jos vyrą Jurgį, buvusį nepriklausomos Lietuvos šaulių organizacijos narį, švęsti Lietuvos Nepriklausomybės dienos. Pas Matusevičius buvo radijo aparatas, tad jie klausydavosi Amerikos balso, iš kur sklisdavo sveikinimai. Kartu su radiju visi sugiedodavo Lietuvos himną, kambarįje pasistatydavo trispalvę vėliavą. Taigi kaime tikrai buvo šviesaus proto žmonių, kurie nors pasyviai reiškė savo protestą sovietiniam režimui, šventė nacionalines šventes.

ŽEMĖS ŪKIS

Pastrėvio, Mustenių ir kitus aplinkinius kaimus vykdoma žemės ūkio reforma pasiekė 1930 metais. Kaimai buvo išsklaidyti. Vietoj siaurų žemės ruoželių prie gyvenviečių kiekvienam ūkininkui buvo atmatuoti žemės sklypai. Ūkiai dažniausiai buvo smulkūs arba vidutiniai. Žmonės sunkiai dirbo, sunkiai ir vertėsi.

Tų laikų ūkininkai pasakoja, kad jų šeimos negalėjo valgyti grietinės, sviesto, kiaušinių - viskas buvo vežama į turgų Semeliškėse, kad gautų vieną kitą litą. Stambesnių ūkininkų buvo Belezu kaime, juos jau minėjau skyrelyje apie represijas.

Rusams okupavus Lietuvą, ūkininkai neilgai ramiai gyveno. 1948 metais kaimuose prasidėjo kolektyvizacija. Valstiečiai verčiami stoti į kolūkius. Labai aktyviai už kolektyvizaciją agituoja įsteigtos Pastrevio apylinkės pirmininkas Ivanas Bagačionka. Kiekviename kaime steigiamas kolūkis, išrenkami pirmininkai-vietiniai valstiečiai. Tokiu būdu kolūkių pirmininkais tapo:

Stančikų kaimo - Žiaunieriūnas Jonas,
Pagrendos kaimo - Vaiciukevičius Ignas,
Peliūnų kaimo - Ramanekas Jonas,
Karkučių kaimo - Pinelis Romas,
Pastrevio kaimo - Bukinas Petras, vėliau -
Žukas Ignas,

Užupio kaimo - Gackas Jonas,
Mustenių kaimo - Apanavičius Jurgis.

1949 metais buvęs tarybinis partizanas Genadijus Šestakovas, padedant apylinkės valdžiai, sujungė visus šiuos kolūkėlius į vieną ir pavadino jį Marytės Melnikaitės vardu. Kolūkio centras buvo Pastrevio kaime, kontora - pas ūkininką Malakauską. Į centrą suvežami ūkininkų klojimai, svirnai. Iš jų statomi tvartai (fermos), sandėliai. Netoli fermų pradeda kurtis gyvenvietė. Vienas pirmųjų savo namą pasistato pirmininkas G. Šestakovas.

1950 m. ūkyje kyla beveik sukilimas, nepasitenkinimas kolektyvizacija. Žmonės sukyla naikinti kolūkį, tačiau jų norai ir ketinimai greitai nuslopunami. Subendrinami gyvuliai, žemė, padargai, bandoma ūkininkauti kolektyviai. Pradžioje lyg ir sekasi, tačiau žmonėms už darbą nieko nemokama. Kolūkiečiai skursta, dirba priverstinai. Bendrų laukų derlingumas menkas, gyvuliai fermose vos gyvi.

Nuo 1960 metų keičiama kolūkio valdžia. Pirmininkavimą perima mokytojas iš Kazokiškių Kostantas Žukauskas. Baigusi LŽŪ Akademiją, atvažiuoja dirbti agronomė Laima Galinytė

(vėliau Tidikienė). Radę grūdinių derlingumą 3,3 cnt/ha, tuščius aruodus, vos gyvus negausius gyvulius, nauji vadovai imasi burti žmones prie darbo, įtikinėti, kad darbštumu ir kolūkyje galima daug pasiekti, kad tik nuoširdžiai dirbdami išbrisis iš skurdo.

Įtemptas darbas po kelių metų pradeda duoti rezultatus: kyla laukų derlingumas, įsigyjama daugiau gyvulių, žemės ūkio technikos, traktorių, pasirodo pirmieji grūdų kombainai. Kyla kolūkiečių gyvenimo lygis, didėja atlyginimai.

Ypač didelis sujudimas apylinkėje prasideda 1960 metais, kada pradedama statyti Valstybinė rajoninė elektrinė (VRE). Dalis Peliūnų ir visi Karkučių gyventojai privalėjo išsikelti iš savų sodybų. Už sugriautus namus, išrautas obelis buvo mokamos nemažos pinigines kompensacijos. Vieni žmonės statėsi Pastrevio centre, kiti Mustenių kaime - tokiu būdu išaugo naujos gyvenvietės. 1970 -73 m. buvo melioruojami laukai. Tuomet vėl sodybos turėjo išsikelti jau iš kitų vietų. Gyvenvietės vėl išsiplėtė. Gavę pinigines kompensacijas, žmonės statėsi namus, pirkosi automobilius.

Kolūkis stiprėjo, didėjo žmonių pajamos. Vidinėmis ūkio lėšomis buvo pastatyta daug gyvenamųjų namų, valgykla, vaikų darželis, svetainė su šalia buvusiais dušais, suomiška pirtimi, baseinu, nauji gyvulininkystės pastatai, sandėliai, žolės miltų gamybos cechai. Laikoma daug gyvulių, intensyvi laukininkystė užtikrina jiems pašarus. Už parduotus gyvulius gaunama daug pajamų. Kolūkiečių atlyginimai geri. Organizuojamas kultūrinis gyvenimas. Vyksta daug ekskursijų po Tarybų Sąjungą, kasmet bent keli kolūkiečiai išvyksta į užsienio šalis. Dažnos išvykos į koncertus, teatrus. Kolūkiečiai naudojasi išpirktomis dviem nuolatinėmis vietomis Birštono „Vermės“ sanatorijoje ir taip pat dviem vietomis Palangos „Lino“ poilsio namuose.

Mustenių kaimas - tai senas lietuviškas kaimas su nemažu skaičium gyventojų. 1930 metais daugelis valstiečių išsikėlė į vienkiemius, į savo žemes. 1949 m. Mustenių kaimas buvo prijungtas prie M. Melnikaitės kolūkio, bet po kelių metų atsiskyrė į atskirą „Darbo didvyrio“ kolūkį. Ūkis perkentė daug prastų pirmininkų, kol 1964 m. buvo perorganizuotas į tarybinį ūkį, kuris prisijungė daug aplinkinių kaimų. Tačiau ir tarybinė sistema

neišgelbėjo - ūkis visai nusigyveno ir 1976 m. buvo prijungtas prie Pastrėvio (M. Melnikaitės) kolūkio. O Pastrėvio kolūkis padidėjo trigubai. Padidėjo kolektyvas ir darbų apimtys, tačiau darbaus darbo dėka bendri ūkio rodikliai, pradžioje nukritę, po metų vėl pradėjo kilti. Mustenių, Beležų, Pipiriškių, Strėvininkų, Rusakalnio kaimų žemės buvo derlingesnės už Pastrėvio. Atsivėrė galimybė užsiauginti daugiau grūdų. Dideli plotai buvo užsėti žolėmis ir paversti šienaujamaiais plotais bei kultūrinėmis ganyklomis. Padidėjo gyvulių bandos. Ūkis klestėjo. Visiškai neturėjo skolų bankui, vertėsi iš savo lėšų.

Reikia paminėti ūkio specialistus, ilgus metus dirbusius ūkyje ir daug darbo įdėjusius į bendrą labą. Tai vyr. zootechnikas Jonas Leščinskas, agronomas Antanas Gauba, vyr. inžinieriai-mechanikai Jonas Bliujus, Jonas Šadžius, Vaidotas Mačerinskas, Gintautas Žukauskas, vyr. buhalterė, vėliau ekonomistė Marytė Pinelienė, buhalterės: Aldona Gudelytė-Markevičienė, R. Diminskaitė-Gaubienė, R. Labanauskaitė-Stančikienė ir kiti.

AUTORĖS LYRINIS NUKRYPIMAS

Pirmininkas K. Žukauskas ir mes, visi specialistai, dirbome nuoširdžiai, neskaičiuodami darbo valandų. Taip pat atsidavusiai dirbo eiliniai kolūkiečiai, dauguma mechanizatorių. Žinojom, kad kolūkinė sistema yra priverstinė ir ne pati geriausia, bet visiems atrodė, kad kitaip nebebus, o kuo geriau dirbsime, tuo geriau gyvensime ir mes, ir eiliniai kolūkiečiai. Gerai dirbti, būti sąžiningais, teisingais mus mokė tėvai. Tokiais mes ir siekėme būti.

Ir štai padvelkė laisvės ir permainų vėjai. Susijaudinę klausėme pranešimų apie mitingą prie A. Mickevičiaus paminklo Vilniuje. Pagaliau 1989-ųjų rugpjūtyje - Baltijos kelias! Su koku džiaugsmu važiuom į jį. Kokia euforija! Mūsų rajono vieta kažkur ties Širvintomis. Šventina kryžių, pamokslą sako mūsų Semeliškių parapijos klebonas R. Šalčiūnas. Susikimbam rankomis. Neįtikėtini jausmai, viltys, džiaugsmas.

1990-ieji, kovo 11-oji. Nepriklausomybė! Didžiulis džiaugsmas ir pakilimas! Dauguma kolūkiečių taip pat nuoširdžiai

džiaugiasi. Kaip vieningai nuskamba Tautiška Giesmė vieno susirinkimo metu ūkyje. Net stebiuosi, kad visi prisimena ir moka mūsų himną. Galvoju: kaip gaila kad mano tėvas, buvęs politinis kalinys Vorkutos lageryje, ir mama, tiek patyrusi vargo, stribų išvartyta su vaikais iš namų, nesulaukė tų džiaugsmingų dienų.

Išrenkame Seimą, suformuojama vyriausybė. Bet vyriausybės kaitaliojasi kaip vasara - žiema. Vėl galvoju: kad tik mūsų laisvos valstybės valdžios vyrai protingai valdytų, kad tik protingai pasielgtų su kaimu ir jo žmonėmis - juk čia trečdalis tautos, daug materialinių gėrybių.

Tačiau vyrai protingai nepasielgė - priėmė eilę nepalankių įstatymų, paliko viską saviškai. Laimėjo tie kaimiečiai, kurie pasiėmė savo dalį iš kolūkio, atsiėmė savo žemę, pradėjo ūkininkauti. Kiti, kažko dar tikėjęsi iš bendrovės, buvo skaudžiai nuvilti. Likusieji bendrovės darbingieji po truputį „suvalgė“ viską. Jiems padėjo iš šalies kiti, kas tik norėjo - nešė, griovė, vogė. Kaip sunku žiūrėti į tokį procesą, į griovimą viso to, kas buvo sunkiu žmonių darbu sukurta. Ne, šito mūsų tėvai nemokė. Nemokė griauti to, kas pastatyta, nemokė naudotis kitų sukurtais gėrybėmis.

Likę bendrovės vadovai, dirbdami senoviškais metodais, nesugebėjo prisitaikyti prie naujų santykių, rinkos ekonomikos ir valdžios sudarytų nepalankių sąlygų. Per 8-9 metus iš klestinčio ūkio nebeliko nieko. Bendrovė bankrutavo. Žmonės liko bedarbiai. Kaime dabar išdidžiausi jaučiasi pensininkai, o blogiausioje padėtyje - darbingi žmonės, turintys vaikų, bet neturintys darbo. Tie, kurie bando ūkininkauti, taip pat nesidžiaugia - nesulaukdami valdžios palaikymo, savo mažuose ūkiuose verčiasi sunkiai. Stambių ūkininkų nėra. Žmonių nuotaika slogi. Bet mažai yra rodančių iniciatyvą, kad pagerintų savo gyvenimą.

Štai Kostantas Žukauskas, išsinuomojęs 80 ha žemės ir įsigijęs šiek tiek technikos, augina grūdines kultūras ir, nepaisant sunkių sąlygų bei mažo pelno, nežada nuleisti rankų. Jam talkina sūnus Gintautas, svajojantis apie dar vieno traktoriaus įsigijimą ir ūkio išplėtimą.

Labai sumaniai išnaudoja savo turimus 2 ha žemės Mačerinskių šeima. Jie augina ir realizuoja daržoves. Reikėtų ir

kitiems žmonėms rodyti daugiau iniciatyvos, steigti savo verslus, kad gautų daugiau pajamų

MEDICINOS PUNKTAS

Pastrėvyje medicinos punktas įsteigtas 1960 m. Genadijaus Šestakovo name. Med. felčerės keitėsi gana dažnai, kol 1976 m. čia buvo paskirta Sigutė Sungailaitė (vėliau Kazakevičienė). Ji tebedirba iki šiol. Pažįsta visus apylinkės žmones nuo mažo iki seniausio. Skuba pas kiekvieną, besišaukiantį pagalbos, prižiūri naujagimius. Bet tų naujagimių ženkliai sumažėjo. Per paskutinius penkerius metus kasmet seniūnijoje gimsta po 5 naujagimius, o miršta apie 20 žmonių - demografinė padėtis liūdnoka...

Med. punktas, dažnai keičęs patalpas, pabuvojęs prie kultūros namų, darželyje ir privačiuose namuose, dabar įsikūręs naujose patalpose.

APYLINKĖ (SENIŪNIJA)

Pastrėvio apylinkė įkurta 1945 metais. Pirmasis jos pirmininkas buvo Aleksas Sabaliauskas, o sekretorius - Jonas Bliujus. Apylinkės būstinė buvo ant kalno, kur vėliau įsikūrė pašto skyrius. Pirmoji valdžia buvo neilgai - sekretorius Jonas išėjo į kariuomenę, o buvusį pirmininką pakeitė Ivanas Bagačionka, kuris labai aktyviai atstovavo represinei sovietinei valdžiai. Nuo 1960 m. pirmininkavo Genadijus Šestakovas, nuo 1964 m. - Anelė Cibulskaitė, o nuo 1966 m. - Bronė Stančikienė. 1973-75 m. Pastrėvį buvo prisijungusios Semeliškės. 1976 m., sujungus Pastrėvio ir Mustenių ūkius, performuojama ir apylinkė. Pastrėvys, Musteniai ir aplinkiniai kaimai sujungiami į vieną apylinkę ir ji pavadinama Rusakalnio vardu (taip ji vadinosi ir anksčiau; nuo Mustenių iki Rusakalnio). Apylinkės būstinė buvo Musteniuose, pirmininkavo H. Minkevičius. 1979 m. apylinkę priglaudė savo

patalpose naujoji Pastrėvio mokykla. Čia vėl stojo pirmininkauti Bronė Stančikienė, jos padėjėja buvo Verutė Butkevičienė,

1988 m. Rusakalnio apylinkė buvo panaikinta ir prijungta prie Vievio.

Pagaliau 2000-ųjų liepos mėn. atsikūrė Pastrėvio seniūnija beveik tos pačios apimties, kaip buvo 1988-aisiais. Dabartinės seniūnijos šeimininkas - seniūnas Antanas Gauba; jam talkina Leonora Mačerinskienė. Atkūrus seniūniją, Pastrėvio ir aplinkinių kaimų gyventojai pajuto artimesnį valdžios ryšį su žmonėmis, betarpišką rūpinimąsi. Seniūnija dabar ta vieta, kur gyventojai gali kreiptis bet koku klausimu ir jam bus pagelbėta arba patarta geru žodžiu.

Šiuo metu seniūnijoje gyvena 892 žmonės. Stambiausi kaimai: Pastrėvys - 348 gyventojai, Musteniai - 278 gyventojai. Iš viso yra 23 kaimai, bet kai kurie teturi tik po kelis gyventojus. Pastrėvyje yra paštas, medicinos punktas, dvi parduotuvės, automatinė telefonų stotis.

Paskutinė naujiena: 2001 m. spalio mėn. išasfaltuotas kelias Pastrėvys - Elektrėnai. Kursuoja autobusai.

***

Šiam mano kukliam pasakojimui savo prisiminimais talkino šie žmonės:

Albinas Stančikas

Marytė Bliujienė,
Jonas Bliujus,
Jonas Mikalauskas,
Jonas Pinelis,
Vaclovas Eimontas,
Genė Dapkevičienė,
Boleslovas Dauksevičius,
Kazys Urbonavičius,

Ona Kananavičienė,
Bronė Stančikienė,
Aleksas Dulke,
Regina Šadžienė.

**2001 m. lapkričio mėn.
Laima Tidikienė**